

Connie Palmen Verliefdheid zonder verlossing

Benali Boekt... Connie Palmen
zondag 10 april om 23.00 uur
op Nederland 2

Samen met Connie Palmen reist Abdelkader Benali naar Zuid-Frankrijk waar ze aan de piano van Reinbert de Leeuw vertelt over liefde en het grote verlangen, over het rouwproces na de dood van haar echtgenoot Hans van Mierlo en eerder Ischa Meijer.

– Helena Hilgerdenaar, NTR redacteur Benali Boekt...

Verliefdheid zonder verlossing

Connie Palmen is bij ons eerste bezoek, oktober vorig jaar, niet in goede doen. De schrijfster is in het zwart gekleed en oogt vermoeid als ze in het vroegere huis van Hans van Mierlo een kopje thee inschenkt. Regelmatig wordt het gesprek onderbroken door telefoontjes: of ze toch alsjeblieft in diverse TV programma's wil komen, mocht Harry Mulisch komen te overlijden (wat een dag later inderdaad gebeurt). "Ik voel me te zwak om naar buiten te treden. Ik drink teveel, ik rook teveel, ik ben teveel afgevallen."

Ze vertelt over het rouwproces, dat eigenlijk al begon voor haar man, bekend politicus Hans van Mierlo, op 11 maart vorig jaar na een ziekbed van weken overleed. Op zoek naar een woord van verlossing heeft ze veel rouwliteratuur geraadpleegd; van Philip Roth, Kristien Hemmerechts, Joan Didion. Ze houdt een dagboek bij over het rouwen. "Ik noem het *Logboek van een onbarmhartig jaar*. Als ik het ga publiceren zal ik er zeker doorheen moeten om weer veel weg te halen."

Benali –

De dood geeft geboorte aan de rouw. Met rouw valt niet te leven. Het maakt ondragelijk wat dragelijk is: het leven zelf. In het vakantiehuisje van de goedgeluimde, werklustige uitvoerend kunstenaar Reinbert de Leeuw voelt Connie Palmen langs de naden van de zoete tijd die ze hier met Hans van Mierlo, haar geliefde en groot staatsman, had. Ze opent de deur naar haar werkkamertje met een balkonnetje dat uitkijkt op het noorden. "Ik schreef hier hartstochtelijk. En zo rond het middaguur wanneer de zon, waar Hans zo dol op was, hoog en onverbiddelijk stond, ging hij beneden staan om me als een Romeo toe te spreken. ▶

Connie Palmen –

"Ik herinner me het geluk. Het was zo groot dat het pijn deed."

Tijdens de opnames in Palmen's schrijfkamer

vervolg Benali –

Daar kon ik geen weerstand aan bieden.” Herinneringen geselen de geest. Het eerste bezoek zonder Hans van Mierlo aan het huisje was te pijnlijk. Met dit tweede bezoek komt de lichtheid er ook weer. Rouw moet alle seizoenen passeren, zoals Connies moeder zei. Als we uitgepraat zijn, wat met Connie kortstondig is, tafeltennissen we. Connie voor het eerst. We spelen om te winnen. “Waarom zou je anders een spelletje spelen? Het gaat alleen om winnen. De rest is een leugen.” Ik neem afscheid van Connie Palmen met een omhelzing. Ik wil haar oppakken, in de lucht gooien. Zij kan vliegen.

Ze weet dat A.F.Th. van der Heijden ook meteen is gaan schrijven na de plotselinge dood van zijn zoon. Blijkbaar kunnen schrijvers niet anders.

“Muziek is nog te pijnlijk.” Om de tijd stuk te slaan gaat ze bijna elke avond weg. De dood van haar vorige geliefde, Ischa Meijer, heeft haar geleerd dat het eerste jaar het ergste is. “Die tijd moet je zien door te komen. Ik eet met de dochter van Hans of bij vrienden. Eigenlijk praat ik dan niet zoveel over de pijn, ik wil juist verhalen horen, luisteren naar alledaagse dingen.” Haar jongste broer kookt elke zaterdagavond voor haar. “Sommige vriendschappen worden intenser, andere raak je kwijt.”

Connie Palmen noemt haar pijn *verliefdheid zonder verlossing*. “Je verlangt hevig naar iemand, zo hevig dat je hart te snel klopt, je maag pijn doet, dat je afvalt. Alleen is degene op wie je verliefd bent dood, en hij is de enige die jou kan verlossen van je verlangen.”

De voorafgaande zomer heeft ze het aangedurfd naar het huis van dirigent en vriend Reinbert de Leeuw in Zuid-Frankrijk te gaan; de plek waar ze elf jaar lang gelukkig was met Hans. “We kookten daar in de zomermaanden samen met alle gasten. Hadden er onze eigen kamer. Ik heb daar de laatste jaren

Connie Palmen –

“Ik voel me te zwak om naar buiten te treden. Ik drink teveel, ik rook teveel, ik ben teveel afgevallen.”

heel veel geschreven.” Het kost moeite om gelukkige herinneringen op te halen. “Dat is het gemene. Ook de mooie dingen worden pijnlijk. Alle plekken moeten opnieuw veroverd worden, dat heb ik met Ischa ook gemerkt. De eerste keer New York zonder Ischa was een hel. Daarna ging het weer.”

Frankrijk is wat dat betreft heroverd. Daar zou ze met ons naar toe kunnen en willen. Het liefst als haar vrienden daar ook zijn. Beetje koken, muziek luisteren, aan het logboek werken. Ze zal snel met Reinbert de Leeuw, eigenaar van het huis, overleggen.

Drie maanden later. Op de voorpagina van de krant staat dat Connie Palmen een roman gaat schrijven over Hans van Mierlo. Ze vertelt dat dat onzin is. Al haar autobiografische boeken heeft ze altijd romans genoemd. Ze is er vaak op aangevallen. Het nieuws nu is dat ze een logboek schrijft. “Misschien wordt het op een gegeven moment toch weer een roman. Zodra ik iets in een vorm giet, is het al fictie . Maar zoals ik het nu zie, wordt het geen I.M. Dat was een road novel. Veel gelaagder. Dat was fictie.”

Fictie en werkelijkheid; het is een belangrijk thema in haar werk. Bij dit rouwproces in boekvorm zal dat niet anders zijn. Ook wil ze in het logboek een klein

Biografie –

Connie Palmen (25 november 1955) schreef vier romans, vier essaybundels en een novelle. Ze bundelde haar interviews in *God en vitriool* en haar verspreide werk in *Als een weke krijger*. Met deze boeken behoort zij tot de belangrijkste Nederlandse schrijvers van deze tijd. Zowel in haar romans als in haar beschouwingen ontvouwen zich haar briljante stijl en heldere redeneertrant.

Het huis van Reinbert de Leeuw in Zuid-Frankrijk

Connie Palmen –

“Muziek is nog te pijnlijk.”

Bibliografie –

- 1988 *Als een weke krijger*
- 1991 *De Wetten*
- 1992 *Het weerzinwekkende lot van de oude filosoof Socrates*
- 1995 *De Vriendschap*
- 1998 *I.M.*
- 1999 *De Erfenis*
- 2000 *Echt contact is niet de bedoeling*
- 2002 *Geheel de uwe*
- 2005 *God en vitriool*
- 2005 *Een kleine filosofie van de moord*
- 2007 *Lucifer*
- 2009 *Het geluk van de eenzaamheid*

essay opnemen over ‘fotografie en de dood’ dat ze net heeft afgerond voor een fotoblad. Het gaat over de paparazzi, die Hans fotografeerden toen hij zijn huis werd uitgedragen. Haar omgeving heeft zich er aan gestoord. Connie Palmen niet. Ze speurt naar de resultaten op internet.

Er zijn grote verschillen tussen de dood van Ischa en Hans. Ischa overleed plotseling, thuis in Amsterdam, terwijl Connie in Limburg was. Hans was ouder en werd ziek. “Toch, al lag Hans al zes weken heel ziek in het ziekenhuis, ik kon pas geloven dat hij dood was, toen het zo was. En nu nog kan ik het vaak niet geloven. Hij zwerft alsmaar om me heen. Ik wil vooral ook schrijven over de fysieke pijn van rouwen. Het is een fysieke en geestelijke kwelling.”

Het besluit is gevallen. *Benali Boekt...* Connie Palmen zal worden opgenomen in Zuid-Frankrijk, in het huis van Reinbert de Leeuw. Ze zal Reinbert meenemen en twee andere dierbare vrienden, die ook musicus zijn: Gerard en Heleen. Zij zullen koken, maar Connie wil zelf ook een maaltijd bereiden. “Ik zal boodschappen doen in Valbonne, een mooi oud stadje waar Abdel met de crew kan logeren. Er is daar een prachtig pleintje met een café en als het mooi weer is kunnen jullie

Connie Palmen –

“Sommige vriendschappen worden intenser, andere raak je kwijt.”

daar gaan zitten.” Zelf is ze niet erg op het buitenleven gericht. Ze zit liever binnen, in een donkere ruimte. Hans heeft haar geleerd het buitenleven van Zuid-Frankrijk iets meer te waarderen.

Ze zal verder een klein boekje meenemen met foto's van gelukkige zomers in Zuid-Frankrijk. Herinneringen aan gezelligheid, aan tafel voor het huis of bij het zwembad. Beter dan tijdens het vorige bezoek lukt het om er over te spreken. “Ik neem altijd een stapel boeken mee. Dat zal ik nu ook doen. *Het jaar van magisch denken* van de Amerikaanse schrijfster Joan Didion gaat zeker mee. Het gaat over de plotselinge dood van haar man John Dunne. Ze reconstrueert nauwgezet de laatste momenten samen en de plotselinge dood aan hartfalen.”

Het huis aan de Herengracht is inmiddels van Connie Palmen. Ze richt het opnieuw in met haar eigen spullen. Er hangen veel mooie schilderijen aan de muur, daar houdt ze van. Fantaseren over het huis en de zorg voor de intellectuele nalatenschap van Hans van Mierlo houden haar op de been.

Connie Palmen –

“Je verlangt hevig naar iemand, zo hevig dat je hart te snel klopt, je maag pijn doet, dat je afvalt. Alleen is degene op wie je verliefd bent dood, en hij is de enige die jou kan verlossen van je verlangen.”

Zuidfranse huis bij nacht